

Bij het corruptieschandaal van Bpost gedraagt de pers zich als maffiamaatje

Posted on 12 augustus 2023 by Mark Koster

In boeken die niet gerecenseerd worden staan vaak meer opzienbarende inzichten dan in boeken die groots worden besproken. Taboeboeken worden genegeerd, omdat ze een gevaar vormen voor de status quo. Galilei's *Dialogo* (1633) werd door het Vaticaan verboden omdat de sterrenkundige aantoonde dat de aarde niet het middelpunt van ons heelal was, maar de aarde rondjes om de zon draait. Een schokkende ontdekking voor katholieke prelaten die meenden dat zij de zon van het universum vormden.

Nou voert het veel te ver om het boek [BPost/Holdup](#) van Emmanuel Vanbrussel en Wouter Verschelden te vergelijken met het ontwrichtende werk van de tegendraadse sterrenkundige uit Pisa, maar toch komen dezelfde mechanismen op gang: de waarheid mag niet worden verteld.

170 miljoen subsidie voor krantenbezorging

BPost/Holdup beschrijft een schandaal van 4 miljard euro, waarbij de Belgische uitgevers een bijrol spelen als geniepige gauwdieven. Het is een ontluisterend verhaal, een cynische sage hoe mediaondernemers samen met bevriende politici en maatjes in de top van staatsbedrijf Bpost miljoenen aan subsidies binnentrekken.

Die subsidies betroffen de bezorging van de kranten, een bedrag van 170 miljoen euro. Als dit om het ophalen van de vuilnis in Palermo was gegaan, zou het een straf voorbeeld zijn geweest van de maffiose en corrupte zondeval van het openbaar bestuur.

De uitgevers schakelen met behulp van ambitieuze politici en opportunistische bestuurders van Bpost een uitdager uit die ook aasde op de gunning. De mailtjes over de deal zijn onverbloemd en tonen hoe de zaak werd beklonken in de wandelgangen van de Wetstraat en in restaurants in Antwerpen en Brussel.

Uitdager PPP krijgt een snipper van de deal toegeworpen (het bedrijf mag in Gent de verspreiding blijven doen), maar moet zich dan wel terugtrekken. *'Eerst moet PPP ergens het signaal opvangen dat we wel iets willen doen als ze zich terugtrekken uit de concessie. Dan staan we krantenvolumes in het Gentse af aan PPP. Dat doen we natuurlijk niet rechtstreeks, maar via de uitgevers. We mogen daar officieel zeker niet tussen zitten. Daarna laten we de uitgevers per brief aan Bpost hun contract voor het Gentse opzeggen omwille van de slechte dienstverlening, zodat het lijkt alsof het idee van de wissel allemaal van hen komt. En tot slot: eens we zeker weten dat PPP zich terugtrekt uit de race, dienen we onze eigen offerte in voor het krantencontract. Uiteraard aan de hoogste prijzen, want we gaan dan de enige kandidaat zijn'*, tekent een Bpost bestuurder het plan uit.

DPG-baas razend op Kamerlid

Tijdens etentjes in Antwerpen en Brussel wordt de tripartite deal tussen de uitgevers, Bpost en PPP daarna uitgewerkt en afgeblust in een met alcohol overgoten lunch in driesterrenrestaurant Zilte in Antwerpen. Tijdens het rendez-vous bedankt Bpost de krantenuitgevers voor de samenwerking. De rekening loopt op tot ruim 2.500 euro, waarvan 915 euro voor wijn en champagne.

In het boek staat ook beschreven hoe Christian Van Thillo, de baas van DPG, zich inzet om critici de mond te snoeren. Je leest het en denkt: in Italië krijg je een paardenhoofd in je bed, in België word je ontboden in de kamer van de baas om een donderpreek te ontvangen.

Zo is Van Thillo razend op N-VA-Kamerlid Michael Freilich. Die heeft op de Nederlandse radio zijn onvrede uitgesproken over de schimmige subsidiedeal. 'Als je met subsidies start, weet je waar je begint, maar je weet nooit waar je eindigt. Je ziet zoveel negatieve neveneffecten naar boven komen, dat het voor ons duidelijk is dat dit moet stoppen', zegt hij. Een gezond standpunt lijkt me.

'Een intern Belgische kwestie'

Freilich waarschuwt ook voor ontwrichting van het Nederlandse perslandschap omdat Belgische partijen 'geld gebruiken om anderen op te kopen'. Freilich doelt erop dat Mediahuis en DPG als gevolg van het subsidiecadeau in het bezit konden komen van *Het Parool*, *Trouw*, *AD*, *Volkskrant* (DPG) en *Telegraaf* en *NRC* (Mediahuis). 'Dat is niet eerlijk tegenover jullie', zegt hij in het radiogesprek.

De volksvertegenwoordiger slaat ook alarm bij de Nederlandse regering, maar premier Rutte en de Belgische premier De Croo halen hun schouders op. In het parlement worden vragen gesteld over de 'dominantie van de Belgen' en het mogelijke gevaar voor de pluriformiteit, maar minister Arie Slob (onderwijs en media) laat weten 'dat het een intern Belgische kwestie' betreft. Daarmee leek de zaak in de la te belanden, tot Kamerlid Pieter Omtzigt zich ermee ging bemoeien.

Omtzigt: journaille ten prooi aan 'autocensuur'

Omtzigt vindt het absurd dat de kwestie weinig aandacht krijgt. 'Als je de pers aan het subsidie-infuus legt dan weet je dat moeilijke dingen nog moeilijker boven tafel komen', verklaarde hij. In een rede voor de journalistenvakbond komt hij er later nog eens op terug en verwijt hij het journaille ten prooi te zijn gevallen aan 'autocensuur'. 'Daar waar het makkelijk is om in het publieke domein iedereen de maat te nemen, vindt men het moeilijk om in eigen huis goed te kijken wat er aan de hand is. Dat stemt tot nadenken als u van andere mensen en uw bronnen moed verwacht.'

Het onthullende Bpost-boek is onder de uitgevers die het meeste profiteerden van

de subsidie uitgegroeid tot het taboe van België. Behalve *De Gazet van Antwerpen*, onderdeel van Mediahuis, besteedt geen krant aandacht aan BPost/Holdup. Bij de *Gazet* werkt een dappere hoofdredacteur: Frederik De Swaef. Hij werkte eerder voor DPG en heeft geen last van zelfcensuur. Als een van de weinigen.

DPG, grootgebruiker van de subsidie-regeling, negeert het boek totaal. *De Morgen* (van DPG) noemt de titel van het boek één keer. De krant kan niet anders, omdat Michael Freilich eruit citeert om zijn pleidooi voor een parlementaire hoorzitting te onderbouwen. Het zal uiteindelijk een oliedomme strategie blijken.

Het boek staat inmiddels in de toptien voor non-fictie boeken. De informatie over de corruptie sijpelt langzaam naar buiten. *Knack* (een uitgave van uitgeverij Roularta) interviewde Kamerlid Freilich over de zaak en daarin vertelde hij over zijn aanvaring met de DPG topman. 'Christian Van Thillo schold me op subtiele manier de huid vol', stelt hij in *Knack*. Ook *De Tijd*, een financieel-economische krant van de kleine uitgever Mediafin, dook in de zaak, nadat de Belgische mededingingswaakhond bij uitgevers een inval deed om onderzoek te doen naar de subsidiekwestie.

Publiek neemt wraak: oplages dalen

Nog steeds blijven de profiteurs het boek doodzwijgen in de eigen kolommen. Gelukkig neemt het publiek subtiel wraak op de lafbekjes. Het aantal abonnementen van de zwijgtitels daalt en daalt. De lezers hebben geen zin meer in het gehuichel van de 'regimepers'.

Wie wel overleven? De titels die niet langer meedoen met het verzwijgen van het subsidieschandaal. *De Tijd* steeg het afgelopen jaar in oplage met 3,3%. De grootste verliezer met 19% is *Het Laatste Nieuws* van DPG. Net als de katholieke kerk loopt ook die krant hard leeg.

[**Mark Koster**](#) bericht in *Wynia's Week* over de woelingen op de mediamarkt.

*We vallen u er niet graag mee lastig, maar het is natuurlijk wel waar: de donateurs vormen het fundament van **Wynia's Week**. U maakt het als donateur mogelijk dat ons online magazine 104 keer per jaar verschijnt. Doneren kan op verschillende manieren, kijk [HIER](#). Alvast hartelijk dank!*